

Stadsverarming.nl
Utrecht **w** Nieuwegein
Strijd voor een eerlijke, betaalbare en duurzame
stadsverwarming in Utrecht en Nieuwegein

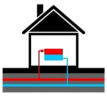

Ter attentie van : Ministerie van Economische Zaken

Datum : 31 augustus 2017

Betreft : gezamenlijke reactie belangenorganisaties warmte gebruikers
inzake herzieningsvoorstel lagere regelgeving warmtewet

Indieners : Stichting Stadsverarming, Utrecht
Stichting Reeshofwarmte, Tilburg
Stichting Natuurlijk IJburg, Amsterdam
Stichting Niet Meer Dan, Almere

1 Inleiding

Op 20 juli jl. heeft u een aantal wijzigingen inzake delegatiebepalingen van de Warmtewet: de Warmteregeling en het Warmtebesluit openbaar gemaakt. Hiervoor is een internet consultatie geopend om belanghebbenden de gelegenheid te geven om inhoudelijk hierop te reageren. Een groot deel van onze reactie is nog steeds van toepassing en overgenomen uit onze reacties op eerdere consultaties van oktober 2014 en augustus 2016.

Na onderstaande introductie treft u onze inhoudelijke reactie.

Indieners

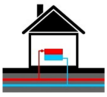
Deze reactie is een gezamenlijke productie van verschillende lokale stichtingen die opkomen voor meer dan 200.000 (gebonden) Nederlandse warmte consumenten.

Stichting StadsverArming

De Stichting Stadsverarming strijdt primair, voor ruim 60.000 huishoudens die aangesloten zijn op het Eneco warmtenet in Utrecht en Nieuwegein, voor eerlijke, betaalbare en duurzame stadsverwarming. Het afgelopen jaar zijn hierin op lokaal vlak veel stappen gezet, waaronder het opheffen van de aansluitplicht en het bewoners tegen standaard, lagere kosten (€350,- excl. BTW) mogelijk maken om de stadsverwarmingsaansluiting door de warmteleverancier permanent uit bedrijf te laten nemen. Naast haar lokale activiteiten tracht de stichting middels inspraak op de Warmtewet en gerelateerde centrale regelgeving voor haar achterban een spreekbuis te zijn voor de totstandkoming van een voor de consument verbeterde, goed functionerende warmte wetgeving.

Stichting Reeshofwarme

Stichting Reeshofwarme komt op voor alle gebonden warmtegebruikers in Nederland, maar met name voor de ±30.000 Tilburgse gebruikers. Toen wij merkten dat vele zaken boven ons hoofd speelden, zijn wij ons met de landelijke discussie gaan bezighouden. Ook zijn wij zeer nauw betrokken bij de ontwikkelingen met betrekking tot de toekomst van het Amer Warmtenet. Wij pleiten bij de mogelijke sluiting van de Amercentrale voor een echte, duurzame en toekomstbestendige oplossing zonder warmte van een AVI met toenemende afvalstromen uit het buitenland. Afval verbranden hoort ons inziens niet thuis in een duurzame circulaire economie (grondstoffen-crematorium).

Stadsverarming.nl
Utrecht Nieuwegein
Strijd voor een eerlijke, betaalbare en duurzame
stadsverwarming in Utrecht en Nieuwegein

**NIET
MEER
DAN**

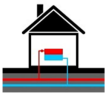

Stichting Natuurlijk IJburg Amsterdam

Natuurlijk IJburg werkt aan een groener socialer en duurzamer IJburg. Het huidige IJburg wordt verwarmd met restwarmte uit de Nuon Centrale in het nabijgelegen Diemen. Het eerstvolgende centrum-eiland wordt energie-neutraal met hulp van een stand-alone netwerk op WKO. De bewoners krijgen een aansluit-recht en geen aansluit-plicht. Voor de volgende eilanden streven we naar een energiepositief systeem. De overschotten komen ten goede aan de oudere eilanden en de rest van Amsterdam.

Stichting 'Niet Meer Dan' Almere

De stichting vertegenwoordigt 110.000 inwoners die afhankelijk zijn van stadsverwarming en werkt (sinds 2005) gedeeltelijk samen met de gemeente Almere aan het verbeteren van de voorwaarden van het gebruik van stadsverwarming.

2 Tarieven en Parameters

2.1 Generieke parameters (MvT, artikel 2.1.1)

Om niet in herhaling te vallen, willen we voor de generieke parameter problemen (referentiekosten CV-ketel en onderhoudskosten) verwijzen naar de reactie van de heer J. Haast van Stichting Reeshofwarmte d.d. 12 oktober 2014 op een eerdere consultatie

<https://www.internetconsultatie.nl/wijzigingwarmteregeling/reactie/31172/bestand> (zie pagina 1 t/m 3).

2.2 Het variabele GJ-tarief mist een gebieds-specifieke GJ-korting (MvT, artikel 2.1.1)

In de berekening van het variabele warmtetarief (GJ-prijs) ontbreekt een belangrijke compensatie component voor woningen die zijn/worden gebouwd met een te hoge EPC-waarde door in het Bouwbesluit gefaciliteerde EMG-maatregelen (NEN 7125).

De EMG-norm introduceert een 2e trap in de EPC-berekeningen van warmtewoningen, welke resulteert in energetisch slechter geïsoleerde woningen, door het veronderstelde duurzame karakter van een warmtenet.

Door een hoog opwekrendement te gebruiken resulteert de EPC-berekening (Energie Prestatie Coëfficiënt) in een gemiddeld 0,2-punt lager resultaat vergeleken met een zelfde, nieuw gebouwde gas-gestookte woning. De gasprijs is gebaseerd op het opwekrendement van een tenminste beter geïsoleerde gaswoning, terwijl de warmte consument door deze in het Bouwbesluit 2012 verankerde EPC-correctie tussen de 10% en 20% meer warmte moet afnemen om dezelfde mate van verwarming te realiseren. Voor deze woningen zou dus een variabele warmtetarief korting moeten gelden van tenminste $\pm 15\%$ om tot een eerlijke, gelijkwaardige NMDA (Niet Meer Dan Anders) situatie te komen.

Een mogelijke oplossing kan hier zijn om het opwekrendement uit de originele EPC-berekening van de woning in te vullen in de formule voor het bepalen van de maximumprijs voor warmte. In de meeste gevallen is in een wijk hetzelfde opwekrendement (voor ruimteverwarming en tapwater) gebruikt. Het is niet zo dat deze per woning verschilt. De hele systematiek van NMDA is gebaseerd op opwekrendementen, dit is dus een redelijk eenvoudige manier om het echte NMDA tarief te berekenen.

3 Afleverset

3.1 Optie tot aanschaf i.p.v. verplichte huur (MvT, artikel 2.4)

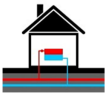
Het rapport “Evaluatie Warmtewet en toekomstig marktontwerp warmte” van Ecorys (februari 2016) toont aan hoe met behulp van een nationale richtlijn voor afleversets aan de veronderstelde bezwaren van een vrije markt tegemoet kan worden gekomen. Ontwerp, installatie en veiligheid van afleversets zijn dan gegarandeerd.

Noodgedwongen huren de meeste stadswarmte consumenten nu een afleverset. Voor de installatie, alsmede het beheer en onderhoud, is de warmteleverancier verantwoordelijk. Circa 99,9% van de in Nederland toegepaste afleversets heeft (helaas) geen netwerk functie en zijn voor de warmteleverancier de goedkoopst mogelijke oplossing. In de huidige situatie blijft de consument hier de hoogst mogelijke (huur)prijs voor betalen.

Onderstaand voorbeeld betreft een specificatie van het jaarlijkse huurbedrag voor een afleverset in de Utrechtse situatie. De kosten hiervan bedragen voor de consument € 170,61 (incl. BTW) in 2016.

Omschrijving kostensoort	Prijs per jaar (incl. BTW)
Jaarlijkse onderhoudskosten	€ 27,43
Montage- en in bedrijf neem kosten	€ 15,45
Werkvoorbereiding en toezicht	€ 6,86
Inkoop-, opslagkosten en logistiek	€ 19,04
Aanschafwaarde afleverset	€ 101,83
TOTAAL JAARBEDRAG 2016 (ENECO UTRECHT)	€ 170,61

Ondanks dat warmteleverancier Eneco aangeeft dat geen onderhoud noodzakelijk is aan de afleverset, worden jaarlijks onderhoudskosten in rekening gebracht. Ten tweede is sprake van eenmalige kosten: montage, inkoop kosten, opslagkosten en werkvoorbereiding, totaal € 41,75. Die kosten zitten in het huurtarief dat jaarlijks wordt betaald. Waar nu ook al sprake is van een kaderstelling door ACM, een soort maximum prijs, blijkt dat de hiervoor gehanteerde prijzen te hoog zijn, kijkende naar de daadwerkelijke kosten. Wij hebben ook warmtebedrijf Ennatuurlijk om een degelijke onderbouwing gevraagd van de ‘redelijke huur’ maar die verwijzen enkel door naar de Geschillencommissie of ACM.

Stadsverarming.nl
Utrecht **w** Nieuwegein
Strijd voor een eerlijke, betaalbare en duurzame
stadsverwarming in Utrecht en Nieuwegein

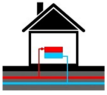

**NIET
MEER
DAN**

Een standaard afleverset kost tussen de € 750,- en € 1.000,- (incl. BTW). De huidige huurbedragen van ongeveer € 180,- per jaar zijn dus woekerprijzen voor een apparaat dat 15 jaar economisch (22 jaar technisch) mee gaat en volgens de toeleveranciers nauwelijks tot geen onderhoud nodig heeft bij normale waterkwaliteit.

In het onwenselijke geval dat de verplichte huur van afleversets blijft bestaan, dan kan de leverancier feitelijk nog steeds het vastrecht tarief zelf vrij bepalen, door de huur van de afleverset in de ACM-sheet in te voeren.

4 Afsluiten

4.1 Afsluitbijdrage (MvT, artikel 2.3)

De mogelijkheden om naar wens van de consument de warmtelevering permanent te beëindigen, zijn naar onze mening nog onvoldoende duidelijk omschreven. Uit het onderzoek van Ecorys (februari 2016) en in klachten van consumenten komt duidelijk naar voren dat de huidige Warmtewet tekort schiet waar het gaat om duidelijke regelingen voor consumenten, die de warmtelevering tegen acceptabele voorwaarden willen beëindigen.

Indien, in de huidige situatie, het afsluiten al door de warmteleverancier wordt toegestaan, wordt de consument veelal opgezadeld met torenhoge afsluitkosten bij zijn of haar wens om geen gebruik meer te maken van de warmte aansluiting. Warmteleveranciers houden de consument ongewenst gegijzeld door het opzeggen van de consument (beëindiging van levering) te koppelen aan het tegen hoge kosten 'moeten' verwijderen van de volledige aansluiting.

Wat de herziene Warmtewet betreft, is het belangrijk dat een gedifferentieerde aanpak wordt opgenomen die zowel de consument als de warmteleverancier in alle voorkomende gevallen goed faciliteert. Deze ziet er bij voorkeur als volgt uit:

1. Beëindiging van de leveringsovereenkomst (bij een overeenkomst voor onbepaalde tijd dient dit volgens de wet kosteloos te gebeuren; bij overeenkomst voor bepaalde tijd tegen het voorafgaand gepubliceerde tarief van de warmteleverancier), zonder kosten voor de consument;
2. Als bij 1. aangevuld met het verwijderen van de afleverset en warmtemeter (permanente buiten gebruik stellen van de aansluiting). Voor deze laatste werkzaamheden mag niet meer worden gerekend dan € 350,- (exclusief BTW);
3. Als bij 1. aangevuld met het op verzoek van de consument volledig verwijderen van de aansluiting (verwijderen van alle leidingen tot buiten het perceel of waar deze afsplitsen naar de woning). Dit geschiedt tegen gemiddelde kosten van het verwijderen van de hele aansluiting (tarief jaarlijks door ACM vast te stellen);

Wanneer bij beëindiging van de warmtelevering door de consument, de warmteleverancier zelf verzoekt tot het verwijderen van de volledige aansluiting, dan geschiedt dit voor de consument tegen maximale kosten van € 350,- (exclusief BTW).

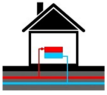
De regelgeving refereert nu naar het bovenstaande onder de noemer 'tijdelijke afsluiting'. Ter voorkoming van (toekomstige) misverstanden en onduidelijkheid betreft het hier een beëindiging van de leveringsovereenkomst, zonder toekomstige kosten en/of verplichtingen, ook wat de aansluiting betreft, voor de consument jegens de warmteleverancier.

Een consument mag niet worden gedwongen tot warmteafname om zo de rentabiliteit van het warmtenet en de warmteleverancier te garanderen. Dat is discriminatie ten opzichte van andere consumenten in

Nederland. Met de komst van steeds meer duurzame warmte alternatieven, moet de consument de vrijheid hebben een eigen keuze voor zijn/haar warmtevoorziening te maken.

5 Duurzaamheid (MvT, artikel 2.8)

5.1 Integrale duurzaamheid

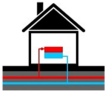
In het licht van het akkoord van de klimaatconferentie (Parijs, COP21, 2015) en de duurzaamheidsdoelstellingen van de Nederlandse overheid zien wij grootschalige warmtelevering op lange termijn niet bijdragen aan deze doelen. De Nederlandse warmtenetten functioneren op hoge temperatuur met voornamelijk fossiele brandstoffen, biomassa of afval als bron. Alle resulteren in grote hoeveelheden uitstoot van CO₂, stikstofoxiden (NO_x) en/of fijnstof. Gezien het beperkte aanbod van alternatieve, schone bronnen is het verder inzetten en/of uitrollen van grote hoge temperatuur warmtenetten, tegen het licht van de duurzaamheidsdoelstellingen, dus ongewenst.

De Energieprestatienorm voor Maatregelen op Gebiedsniveau (EMG), vastgelegd in de NEN 7125, die is verankerd in het Bouwbesluit, staat de verduurzaming van warmtelevering in de weg. Deze norm staat toe, dat nieuwe woningen worden gebouwd op basis van niet-periodiek gecontroleerde en geverifieerde opwekrendementen van warmteproducenten (verkregen middels een zgn. gelijkwaardigheidsverklaring). Deze opwekrendementen worden door aannemers en projectontwikkelaars gebruikt om een korting toe te passen op de energetische karakteristieken van een nieuwbouwwoning. Door deze norm worden warmtewoningen 20-30% minder goed energetisch uitgerust dan vergelijkbare woningen met bijvoorbeeld een gasaansluiting (zie: BECO-rapport, juni 2010: http://www.stadsverarming.nl/wp-content/uploads/2016/08/2010.06.07-BECO_Warmtetarieven_Warmtestad.pdf).

Deze problematiek kwam in 2016 in Utrecht pijnlijk aan het licht, waar warmteleverancier Eneco eenzijdig het opwekrendement van haar centrale verlaagde, door nog maar in beperkte mate elektriciteit op te wekken (externe inkoop van elektra bleek voor Eneco stukken goedkoper). Deze eenzijdige beslissing van warmteleverancier Eneco leidde vervolgens tot een energetische afwaardering van alle op het warmtenet in Utrecht aangesloten woonhuizen, een 3% stadsbrede duurzaamheids afwaardering en het fenomeen 'sjoemelwoningen' waar honderden nieuwe woningeigenaren door deze ingreep deels met gemeenschapsgeld voor gecompenseerd dienden te worden.

Onderzoeken in de gemeente Utrecht naar de 'schade' van deze EMG-maatregel, bij het onjuist toepassen van het werkelijke opwekrendement in de periode mei 2015 - februari 2016, laten zien dat bij een bijgesteld opwekrendement van 177,5% naar 110% (forfaitair) de EPC-schade tussen de 0,19-0,21 EPC-punt ligt. Op basis van deze verlaging zijn veel zgn. 'sjoemelwoningen' in Utrecht gecompenseerd.

Het centraal opwekken van hoge temperatuur warmte met fossiele bronnen, zonder uitzicht op voldoende nieuwe, schone bronnen, verliest haar bestaansrecht. Met de duurzaamheidskortingen daar bovenop (NEN 7125, EMG-maatregelen) wordt via het Bouwbesluit het bouwen van minder duurzame huizen gestimuleerd en gerealiseerd.

Dit heeft een drievoudig negatief effect op woningen:

1. De bewoner betaalt nu al jaar na jaar 'Meer Dan Anders' voor zijn verwarming omdat zijn woning minder goed energetisch is uitgerust;
2. Zou de eigenaar overstappen op een andere verwarmingsmethode, dan ondervindt hij jaarlijks nadeel van deze mindere energetische uitrusting van zijn woning; wellicht wordt het zelfs door ontbreken van isolatie/warmte terugwinning moeilijker om voor zijn woning op lage temperatuur verwarming over te schakelen;
3. Deze slechtere energetische kwaliteit van warmte woningen is inmiddels algemeen bekend en leidt tot waardedaling en slechtere verkoopbaarheid van deze woningen.

5.2 Rapportage in het bestuursverslag én de jaarrekening

Wanneer over de duurzaamheid van de geleverde warmte in het bestuursverslag wordt gerapporteerd, dient ook, naar aanleiding van het bovenstaande, de verlaagde energetische kwaliteit van de warmte woningen in de rapportages verdisconteerd te worden.

Een juiste en volledige transparante verslaglegging van de duurzaamheid van de warmteleveringen vereist een landelijke rekenmethodiek, die niet ophoudt bij onze landsgrenzen. Normen die daarbij gehanteerd worden dienen gratis beschikbaar te zijn. Wij stellen voor om de gebruiker via de jaarafrekening over de duurzaamheid van de afgenomen warmte te informeren en zo betrokkenheid mogelijk te maken.

Tot slot nemen wij het standpunt in, dat geen geld van de overheid aangewend mag worden bij de aanleg en/of onderhoud van hoge temperatuur warmtenetten, die inherent niet duurzaam zijn.

Naar aanleiding van bovengenoemde zaken, die een wezenlijke impact hebben op consumenten (gebruikers van warmte), zien wij uit naar uw reactie en zijn tot een nadere toelichting ten alle tijden bereid.

Met vriendelijke groet,

Stichting Reeshofwarme

Derk Jansen (voorzitter)

Stichting Stadsverarming

Bart van den Heuvel (voorzitter)

Stichting 'Niet Meer Dan' Almere

Ed van Weeren (voorzitter)

Stichting Natuurlijk IJburg Amsterdam

Marinus Knulst (voorzitter)